

EL TINTORER

José Bellvert Valls

Existien antigament els ORSELLERS, que collien l'orxella, una planta molt cara i molt buscada ja que la seua tintura era bona, sòlida, d'un vermell molt bonic. Es tenyien les granelles dels Jurats i dels Consellers de l'època.

Els tintorers exercien l'art de tenyir una matèria fibrosa, per donar-li color, o per a canviar el que ja tenia.

Aquesta operació consisteix en posar d'una manera persistent, de forma que no perga al ser rentada o a l'estar en contacte amb agents naturals.

Els colorants, que no són solubles en l'aigua, no són els més aptes, per que aquests no es compenetren amb la fibra que es vol tenyir, queden fortament adherits pero no són duradors. En canvi els colo-

rants solubles es compenetren amb els teixits i per tant són els millors i els que més duren. És necessària una afinitat de la fibra amb el colorant, la qual pot ser reforçada amb els mordents. El teixit queda d'aquesta manera embegut i totalment amerat amb el colorant, formant amb ell un sol compost consistent i sòlid.

Hi ha colors, per exemple el morat, que perden amb més facilitat el color per la llum directa del sol més que de rentar tant la roba

Antany, els mateixos teixidors feien de tintorers, tenyint les fibres, que havien de teixir. L'autarquia era freqüent a moltes de les antigues famílies laborals. La sèrie de processos de manufactura de les matèries es començava i s'acabava en la mateixa botiga. Els pintors es feien les seues pintures, cosa que avui en dia no es pràctic ni econòmic.

L'orxella els antics tintorers la molien fins obtindre una polseta fina, que mesclaven amb orines fermentades, que es descomponien en amoníac, i un poquet de calç. Així s'obtenia una pasta rogenca, que donava el color púrpura, carmí o violeta, segons foren les proporcions de l'amoníac. Avui en dia s'han abandonat aquestos procediments per raons d'higiene.

■ ¿De qui van aprendre la tècnica de tenyir els nostres avantpassats?

Hem de recordar que l'art de tenyir les robes es perd dins de la història de la humanitat. Pels llibres Sagrats sabem que Jacob (no el Jacobo que tots nosaltres coneixem...) en senyal de predilecció, havia fet una túnica de colors per al seu darrer fill, Josep. Sabem que a l'Antiga Mesopotàmia, a Egipte, Grècia i altres pobles orientals, tenien ben apresada la tècnica de tenyir les robes. Però, foren fonamentalment els fenicis els que despuntaren amb aquesta tècnica. El color vermell púrpura l'obtenien a partir del múrex, mol-lusc molt abundant a les aigües de la Mediterrànea.

■ Diferents substàncies empleades pels tintorers:

- Vegetals

L'Orxella és un líquen que viu a les roques litorals. Dóna un color vermell granat.

Anyil o Pastell es una planta que es cultiva a tota Europa. De les fulles es treia un pigment, per fermentar-lo. Proporciona el color blau.

Rogeta o Raspeta, és molt abundant a les regions mediterrànies. Obtenim el color vermell taronja de la seua arrel.